

Prekentekest: Luk 5,27-32

Deretter gikk Jesus ut. Da fikk han se en tollere som het Levi. Han satt på tollboden. Jesus sa til ham: «Følg meg!» Og han reiste seg, forlot alt og fulgte ham. Levi holdt et stort selskap for ham hjemme hos seg, og en hel del tollere og andre var sammen med dem til bords. Fariseerne og de skriftlærde blant dem murret og sa til disiplene: «Hvorfor spiser og drikker dere sammen med tollere og syndere?» Men Jesus svarte dem: «Det er ikke de friske som trenger lege, men de syke. Jeg er ikke kommet for å kalle rettferdige, men syndere til omvendelse.»

Slik lyder det hellige evangelium.

I dag har vi hørt om tollere og syndere. Hvis noen har hørt begrepet «tollere og syndere» før, er det nok fordi det har blitt et begrep i det norske språket ut fra denne bibelteksten. Men hvorfor har disse to ordene «tollere» og «syndere» havnet sammen side om side, bundet sammen av et lite «og»? Tollere er vel ikke mer syndere enn oss andre, eller hva?

Den gang Jesus traff Levi i Israel, jobbet tollerne for okkupasjonsmakten, som jo var Romerriket. De som jobbet for okkupasjonsmakten ble den gang sett på som umoralske. Noen stakk nok også til seg mer enn de skulle, og hele standen fikk et dårlig rykte. I dag er nok tollere regnet med blant de mest hederlige blant oss.

Jesus var ikke opptatt av om folk var vel ansette hos andre. Jesus så en synder i et hvert menneske. Jesus så også at et hvert menneske trengte å frelses, uansett hvem en var eller hva en drev med. Da fariseerne og de skriftlærde sa med klagende stemme: «Hvorfor spiser og drikker dere sammen med tollere og syndere?» svarte Jesus: «Det er ikke de friske som trenger lege, men de syke. Jeg er ikke kommet for å kalle rettferdige, men syndere til omvendelse.»

Her er vi ved det mest sentrale i denne bibelteksten. Jesus var venn med tollere så vel som andre syndere, fordi disse trengte å kalles til omvendelse. Vi kan sammenlikne Jesus med en lege. Legen er der for de syke. Legens jobb er å gjøre folk friske. Jesus var der for synderne. Jesus kom for å redde eller frelse syndere for himmelriket.

Den Levi som forlot alt og sa ja til å følge Jesus, het også Matteus. Matteus kjenner vi som han som skal ha skrevet Matteus-evangeliet. Vi skjønner at det kom til å skje store forandringer med ham som en gang var tollere. Matteus fikk gå i lære hos Jesus. Det som tidligere var hans liv, ble snudd rundt. Møtet med Jesus ble altså til en stor forandring.

Nå er det slik at noe forandring liker vi, og andre typer forandring liker vi ikke. Sant å si liker vi vel stort sett det vi kan styre av forandringer selv. Men mange misliker sterkt at noen skal komme utenfra og si at de må forandre seg. Likevel var det dette Jesus gjorde. Han fikk folk til å slå inn på den smale veien, veien til himmelen. Det er slik det er å vende om.

De aller fleste av oss vil jeg tro sliter med at det er noe i oss som ikke vil det Gud vil. Da er det fristende etter en tid å si til seg selv, at dette nytter det ikke å gjøre noe med. Så begynner vi kanskje å unnskyld oss med at det er ikke så farlig. Så slutter vi kanskje også med å be om tilgivelse for våre brudd på Guds bud fordi vi regner det ikke lenger som galt.

Noe i kulturen i dag sier oss at hvordan vi føler og opplever livet er det viktigste. Tidligere var folk opptatt av frelse, nå er folk mye mer opptatt av fysisk og psykisk helse. Og i tråd med dette er det en tanke i tiden at poenget med kirken og Jesus må vel være at vi kan få det bedre i livet her og nå. Og må ikke gudstjenesten mer være terapi slik at vi kan få hjelp med tunge tanker, og fremfor alt hjelp med opplevelsen av skam og utenforskap? Er det ikke aksept for det livet en faktisk lever som kan være kirkens og gudstjenestens bidrag? Noen mener det, og er villig til å strekke seg langt for å la konteksten her og nå styre teologien. Andre av oss lar Skriften alene være autoritet – og selvsagt skal vi også møte folk der de er i livet, slik Jesus gjorde.

En dame jeg traff etter en gudstjeneste uttrykte sterk forbauselse over at man fortsatt i kirken snakket om synd. Det trodde hun kirken for lengst var ferdig med. Og kanskje er vi der som kirke at frelse fra fortapelsen forties og synden oppleves som et lite aktuelt tema. Da er vi i så fall ikke på linje med Kirkens Herre.

Det er sagt at vår tids menneskeideal er det aktivt velgende individet som selv skaper sitt liv og sin identitet, eller slik vi kjenner det fra et gammelt uttrykk: «Enhver er sin egen lykkes smed.» Man er til syvende og sist prisgitt seg selv. Resultatet er uansett at sliter man, så må man få hjelp til å behandle symptomet. Å oppleve skam er i denne gaten et hinder for fri livsutfoldelse. Man kjenner at livet og gleden begrenses. Aksept vil for mange være den løsningen de søker.

Men frelse handler ikke om at mennesket må befris fra følelsen av skam. Frelse handler ikke om at mennesker får utfolde og realisere seg selv slik de ønsker. Frelse handler om at det enkelte mennesket må få tilgitt sin synd mot Gud.

Jesus kom ikke som terapeut, han kom som frelser. Det er noe annet. «Det er ikke de friske som trenger lege, men de syke.» Jesus kom som den store legen som kunne helbrede den dypereleggende skaden, den som er menneskets alvorligste lidelse: Synden som er i oss og som skiller oss fra Gud. Jesus sa: «Jeg er ikke kommet for å kalle rettferdige, men syndere til omvendelse.» Levi var en av dem. Et hvert menneske som møtte opp i selskapet som Levi arrangerte trengte Jesus som frelser. Det var fest, det var glede, og vi får tro det var syndere som vendte om.

Jesus møtte mange som fikk et bedre liv etter møtet med ham. Jesus helbredet for sykdom, og vi får tro at noen nok ble kvitt sin skam. Men, for å sette det hele i relieff, tydelig og klart: I avsnittet før vårt tekstavsnitt er fortellingen som har fått overskriften «Den lamme mannen». Den handler om at det kom noen menn som bar en lam mann på en bære, men på grunn av trengselen, måtte de gå opp på taket av huset og fire mannen ned foran Jesus. Alle ventet på det store

underet som skulle gjøre livet til mannen bedre her og nå. Men Jesus sa: «Venn, syndene dine er deg tilgitt.» Fariseerne og de skriftlærde fant det gudsbespottende, men Jesus sa: «Hva er lettest å si: 'Syndene dine er deg tilgitt' eller: 'Stå opp og gå'? Men for at dere skal vite at Menneskesønnen har makt på jorden til å tilgi synder – og nå vendte han seg til den lamme – 'så sier jeg deg: Stå opp, ta båren din og gå hjem!'» Luk 5,20-24.

Vi ser hos Jesus en klar prioritering av hva som var viktigst. Fra denne hendelsen, ser det ut til at Jesus gikk direkte til Levi ved tollboden. Igjen får vi understreket at Jesus var kommet for å kalle syndere til omvendelse. Og her er vi ved kjernen i evangeliet, selve hensikten med at Guds Sønn ble sendt til vår jord. Menneskeheten var forapt. Gud ville tilgi synd, men først måtte synden sones. Takket være at den eneste skyldfrie Jesus døde på korset til soning for verdens synder, så er det nåde å få for syndere som vender om. I dag tilbyr Jesus sin frelse. Blant dem som tar imot er tollere og prester, industriarbeidere og barnehagepersonale, arbeidsledige og direktører, trygdede, unge mennesker og mange flere.

I dag skal vi minnes om at den Jesus som møtte tolleren i tollboden og sa: «Følg meg», han kan også gjøre etterfølgere av oss alle og flere til. Livet i troen på Jesus er å leve i omvendelse. Vi vet alle, fordi vi har erfart det, at vi trenger en ny start fra tid til annen. Vi trenger å få slått en strek over synder som er begått og begynne på nytt.

På enhver pc har vi en finurlig funksjon som vi bruker når vi har skrevet i et dokument noe som må gjøres om på. Da kan vi trykke ned kontroll-tasten pluss bokstaven z. Da slettes det siste vi gjorde. På selve livet har vi ingen slik angreknapp som også visker ut konsekvensene av våre feiltrinn. Følgene forblir der, og ofte må vi ta omkostningene selv med skammen og det som hører til, men Jesus kan befri oss fra vår skyld overfor Gud, og faktisk er det dette som er viktigst av alt. Det livet Jesus kaller oss til, er et liv i forandring. Det er Gud selv som på sikt skaper forandring i oss. Men vi må la oss forandre. Vil vi det?

Jesus brydde seg ikke om de menneskene han møtte var populære eller avskydd som pesten. Jesus så i et hvert menneske én han kunne frelse. Det var viktigst. Slik er Jesus den dag i dag. Jesus frelser oss og tar oss inn i Guds rike. Og tilhører vi Jesus og himmelriket, så har Gud også gitt oss et hjem i menigheten her på jord.

Et hjem er et sted for hvile og oppgaver, men det er også et sted der det dekkes bord og settes fram mat for at alle skal kunne spise seg sunne og sterke. Slik er det også for det åndelige livet. Vi trenger alle å forsyne oss av de midlene Gud gir sin nåde gjennom. Til dette har Gud gitt oss sitt ord og han har gitt oss nattverdets sakrament. Hos Jesus er det rikelig av nåde.

Tolleren Levi inviterte vennene sine til møte med Jesus, og vi forstod det ble en stor fest. Våre gudstjenester er også en stor fest der vi feirer oppstandelsen – at Jesus lever og at frelsesverket er fullbrakt. I festen hos Levi var Jesus til stede

sammen med tollere og syndere. I våre gudstjenester, og overalt der evangeliet blir lært rent og sakramentene forvaltet rett, der er den hellige kirke og Jesus Kristus til stede. (Jfr. CA VII) Kanskje skulle vi la oss inspirere av tolleren Levi til å ta med flere av vennene våre. Jesus er synderes venn, han og syndere passer på en måte sammen. Få har forklart dette bedre enn salmedikter Christian Richardt i sin for mange kjente og kjære salme:

«Du som freden meg forkynner, du en Frelser, jeg en synder, du med amen, jeg med bønn, du med nåden, jeg med skammen – å hvor vi dog passer sammen, du Guds salvede, Guds Sønn.»

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.